

Erikoissairaanhoidon palvelujen hankinta

1085/06.00.00/2016

Sotela 27.09.2016 § 119

Valmistelijat: johtava ylilääkäri Kirsi Timonen, puh. 050-3233627, sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Kirsi Korttila, puh. 03-849 4200, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.8.2016 ohjeisti erikoissairaanhoidon palveluiden hankintaa ja kilpailuttamista siten, että tarjouskilpailussa palveluntarjoajilta pyydetään kaksi vaihtoehtoista tarjousta
a) erikoissairaanhoidon vastaanottotoiminnasta sekä
b) erikoissairaanhoidon vastaanottotoiminnasta ja leikkaustoiminnasta.

Tässä valmistelussa on arvioitu vaihtoehtoja näiden kahden kokonaisuuden osalta.

Erikoissairaanhoidon polikliininen vastaanottotoiminta

Heinolassa on erikoissairaanhoidon vastaanottotoimintaa tällä hetkellä sisätautien, kirurgian (ortopedia) ja geriatrian erikoisaloilta. Gynäkologian vastaanottopalveluita ei ole muutama vuoteen ollut. Polikliinisesti on tehty mm. maha-suolikanavan tähystyksiä, rasitusEKG-tutkimuksia, EKG:n pitkäaikaisrekisteröintejä, sydämen ultraäänitutkimuksia (aluekardiologi), muistidiagnostiikkaa, kirurgisia toimenpiteitä sekä pidetty erikoislääkärin vastaanottoa ja vastattu terveyskeskuslääkäreiden konsultaatiopyyntöihin. Toiminta on istunut luontevasti perusterveydenhuollon yhteyteen tukien perusterveydenhuollon lääkäreitä potilaiden hoitamisessa. Osa toiminnasta on ollut sellaista, ettei keskussairaalalla ole ollut resursseja niiden tuottamiseen (esimerkiksi geriatria, pulaa myös tähystäjistä, pientoimenpiteet). Tämän lisäksi Heinola ostaa mm. päihdelääkärin palveluita sekä koululaisten silmälääkäripalveluita, diabeetikoiden silmänpohjakuvausten tulkintaa, yöpolygrafiatutkimuksia ja joitakin muita erityistutkimuksia.

1. Hankinta ostopalveluna

Avoimella hankintamenettelyllä erikoissairaanhoidon polikliinikan palveluiden hankinta on haasteellista, koska volyyymiä ja tarvetta on vaikea arvioida. Avoin hankintamenettely on myös menettelynä epäedullinen; jos hyvin tarkasti yksilöidään hankittavat erikoisalajat, osa palveluntuottajista voi pudota pois tai vastaavasti tuottajalla voisi olla joitakin erikoisalajoja, mitkä hyödyttäisivät Heinolaa, mutta joita emme ole osanneet tarjouspyynnössä pyytää. Sinänsä erikoissairaanhoidon osalta olisi mahdollista laajentaa palveluvalikoimaa, mutta palve-

luntuottajan tulisi olla valmis tuottamaan jotain palvelua kenties vain 1 päivä kuukaudessa. Mahdollisia hankittavia erikoisaloja on lueteltu alla.

Mikäli päädytään pelkkä poliklinikkatoiminta hankkimaan ostopalveluna, tulisi harkita kilpailullista neuvottelumenettelyä. Silloin olisi mahdollista täsmentää hankintaa soveltuvien tarjoajien kanssa käytävien neuvottelujen jälkeen.

Ennen hankintaprosessin käynnistämistä tulee myös päättää, tehdäänkö hankinta erikoissairaanhoidon polikliinisistä palveluista hankinta-ajalle kiinteällä kokonaishinnalla hankintakaudeksi vai hankitaanko palvelut tarvittavien käyntien mukaisesti ilman että pystytään takaamaan tiettyä käyntimäärää. Lisäksi tulee päättää, jatkavatko nykyiset erikoislääkärit edelleen kaupungin palveluksessa, jolloin hankittaisiin vain kaupungin omaa palvelutuotantoa täydentävää erikoissairaanhoidoa. Palvelun hankinnassa on huomioitava säädökset mm. läheteiden käsittelyyn liittyen.

Mahdollisia kilpailutettavia erikoisalojen palveluja ovat:

- sisätaudit
- kirurgia
- gynekologia
- korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- silmätaudit
- päihdelääketiede
- psykiatria
- neurologia
- fysiatria
- ihotaudit

2. Palvelusetelin myöntäminen erikoissairaanhoidon polikliinisiin palveluihin

Vaihtoehto erikoispoliklinikan palvelujen hankinnalle ostopalveluna on palveluseteleiden käyttö. Palveluseteli on kaupungille kilpailutusta kevyempi vaihtoehto erikoissairaanhoidon palveluiden hankkimiseen ja sillä on mahdollista hankkia myös sellaisia palveluita, mitä Heinolassa ei ole tarjolla. Esimerkiksi Kangasalalla, Tampereella, Kuusamossa, Nokialla ja Ylöjärvellä myönnetään erikoissairaanhoidon palveluseteleitä. Näillä on käytössä eri arvoisia palveluseteleitä, joita myönnetään polikliinisiin käynteihin lukuisilla eri erikoisaloilla, erikoislääkäreiden toimenpiteisiin ja jopa leikkauksiin. Palveluseteli antaa asiakkaalle mahdollisuuden valita palveluntuottajan ja valinnanvapaus on valtakunnallisen sote-valmistelunkin hengen mukaista. Palvelusetelivaihtoehto ei velvoita kaupunkia myöntämään palvelusetelillä eikä kaupunki sitoudu etukäteen mihinkään kiinteään hankintamäärään tai summaan. Kustannuksia kertyy ainoastaan myönnettyjen setelien myötä.

Mikäli käytetään palveluseteliä, palvelusetelin arvon tulisi määräytyä niin, että sen arvo on keskussairaalan käyttöä edullisempaa Heinolalle. Hyötynä palvelusetelistä on asiakkaan kannalta todennäköisesti selvästi lyhyempi odotusaika ja mahdollisuus valita tuottaja. Haittana on omavastuu ja se, että osa palveluista olisi todennäköisesti muualla kuin Heinolassa. Potilaan maksama osuus (omavastuu) vaihtelee riippuen siitä, kenet potilas valitsee palveluntuottajaksi. Esimerkiksi Kangasalalla palvelusetelin arvo on määritelty siten, että jos potilas valitsee halvimman palveluntuottajan, maksu on samansuuruinen kuin asetuksen mukainen erikoissairaanhoidon asiakasmaksu. Toisaalta asiakkaan ei ole pakko ottaa vastaan palveluseteliä, jolloin on aina mahdollisuus asioida keskussairaalassa.

Ratkaistavaksi Heinolan kannalta jäisi edelleen, millä perusteella palveluseteli myönnetään ja kuka sen myöntää. Tässä voisi tarvittaessa hyödyntää myös Heinolan palveluksessa olevia erikoislääkäreitä (tarpeen arvio esimerkiksi operatiivisen hoidon tai erikoistutkimusten osalta).

Erikoissairaanhoidon polikliininen vastaanotto toiminta ja leikkaustoiminta

1. Hankinta ostopalveluna

Leikkaustoiminnan ja erikoissairaanhoidon vastaanotto toiminnan yhdistelmä on ostopalveluhankintana järkevämpi kokonaisuus kuin pelkkä vastaanotto toiminnan hankinta ostopalveluna. Kuten edellä, tässäkin avoin hankintamenettely on haasteellista koska volyyymiä ja tarvetta on vaikea arvioida.

Tässäkin kilpailullinen neuvottelumenettely antaisi mahdollisuuden täsmentää niin vastaanotto palvelujen kuin operatiivisen toiminnan laajuutta ja volyyymiä soveltuvien tarjoajien kanssa käytävien neuvottelujen jälkeen. Osa tuottajista voisi olla halukkaita tarjoamaan esimerkiksi sellaisia toimenpiteitä, joihin ei Heinolassa ole välineitä (esimerkiksi korva-nenä-kurkkutaudit, silmätaudit).

Tällä hetkellä on myös epäselvää, miten lainsäädäntö muuttuu leikkaustoiminnan osalta; voiko Heinola ostaa yksityiseltä palveluntuottajalta kaupungin omassa leikkaussalissa tehtävän toimenpiteen, mikäli anestesiaa vaativa leikkaustoiminta julkisilta toimijoilla kielletään muualla kuin keskussairaaloissa. Oletus on, ettei yksityisten toimijoiden toimintamahdollisuutta olla kuitenkaan kaventamassa lainsäädännöllä tässä vaiheessa.

Ennen hankintaprosessin käynnistämistä tulee myös päättää, tehdäänkö hankinta kiinteällä kokonaishinnalla hankintakaudeksi vai hankitaanko palvelut tarvittavien käyntien mukaisesti ilman että pys-

tytään takaamaan tiettyä käynti- ja toimenpidemäärää. Oleellisinta on, että toiminta on kustannustehokasta ja että hankinta on Heinolalle taloudellisesti järkevä vaihtoehto. Hankinta tulisi tehdä toiminnallisena kokonaisuutena, eli hankinta sisältäisi sekä lääkäri- että hoitohenkilökunnan työpanoksen. Hyötynä tässä on se, että leikkaussalille olisi edelleen käyttöä. Oman henkilökunnan asema tulee selvittää erikseen. Palvelun hankinnassa on huomioitava säädökset mm. läheteiden käsittelyyn liittyen.

2. Palvelusetelin myöntäminen erikoissairaanhoidon polikliinisiin palveluihin ja leikkaustoimenpiteisiin

Myös erikoislääkäreiden vastaanotto toiminnan ja leikkaustoiminnan yhdistelmässä on mahdollisuus miettiä käytettäväksi palveluseteliä yhtenä vaihtoehtona. Hyötynä asiakkaalle olisi mahdollisuus valita palveluntuottaja sekä todennäköisesti lyhyemmät jonotusajat. Palvelusetelin arvo voidaan määritellä niin, että se olisi Heinolan kannalta kustannustehokasta ja toisaalta asiakkaan omavastuu olisi hyväksyttävä. Asiakkaalla on aina mahdollisuus kieltäytyä tarjotusta palvelusetelistä, jolloin hänen hoitonsa tapahtuisi keskussairaalassa. Haitana palvelusetelissä on, että leikkaustoimenpiteet tapahtuisivat muualla kuin terveyskeskussairaalan leikkaussalissa.

Yhteistyöneuvottelut Phsotey:n kanssa

Heinolan kaupungin ja Phsotey:n viranhaltijat neuvottelevat yhteistyömahdollisuuksista leikkaustoiminnan suhteen 26.9.2016. Lautakunnan jäsenille kerrotaan kokouksessa neuvottelujen tuloksesta.

Ehdotus:

Sosiaali- ja terveysjohtaja (KK): Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää

1. että palvelusetelin käyttöönottoa valmistellaan yhdeksi vaihtoehdoksi hankkia erikoissairaanhoidon polikliinisiä palveluja ja leikkaustoimenpiteitä siten, että palvelusetelit ovat käytettävissä vuoden 2017 alusta lukien,

2. käynnistää kilpailullisen neuvottelumenettelyn erikoissairaanhoidon polikliinisiä palveluja ja leikkaustoimenpiteitä koskien, mikäli yhteistyöneuvottelut Phsotey:n kanssa eivät tuota tulosta. Hankinta erikoissairaanhoidon polikliinisistä palveluista ja leikkaustoimenpiteistä toteutetaan, mikäli hankinnalle ei tule lainsäädännöllisiä esteitä ja mikäli Phsotey:n kanssa ei päästä leikkaussalin tilojen käytöstä sopimukseen 31.10.2016 mennessä.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisäksi päätettiin pyytää selvitys kuinka paljon erikoissairaanhoidon läheteistä leikkaustoimenpiteisiin tulee omasta terveyskeskuksesta / yksityisiltä terveyspalveluyrityksiltä.

Muutoksenhaku: oikaisuvaatimusohje, kunnallisasiat

Tiedoksianto: Kopio Kirsi Timonen, johtava ylilääkäri